

غربالگری ضرورتی است اساسی و نه اجبار

بزرگترین چالش غربالگری وابسته به پرداخت هزینه آن است. سیاست های اجرای این برنامه و شیوهی پرداخت هزینه در کشورهای اروپایی متفاوت است؛ اما همه ی هزینه آزمایش ها، درمان و سقط، در مادرانی که ناهنجاری جنین آنها محرز شده است، به عهده سازمان های دولتی و سازمان های بیمه گر است.

در فرانسه، آزمایش غربالگری خون برای همه ی بانوان در زمان بارداری و پیش از زایمان انجام می شود. آمنیوسنتز را هم برای زنان در معرض خطر (کسانی سن ۳۸ دارند، یا آزمایش خون آنها غیرطبیعی بوده و یا ناهنجاری هایی در بارداری های پیشین داشته) به گونه سازمان یافته انجام می دهند. در کانادا، فنلاند، دانمارک و بسیاری از کشورها، گرچه تست های خون و اولتراسوند رایگان است و بیشتر مردم به خوبی از آن بهره مند می شوند و به ویژه در مورد بانوان با محدوده سنی ۳۵ به بالا، بیشتر مورد توجه است، ولی روی هم رفته آزمایش غربالگری اجباری نیست.

گفتنی است که مردم کشور ما، با وجود همه ی ناهماهنگی ها در سیستم های بیمه گری و گرانی هزینه ها، همواره در این زمینه خود، پیشگام هستند. خوشبختانه به تازگی رییس اداره ژنتیک دفتر بیماری های غیرواگیر وزارت بهداشت با بیان اینکه غربالگری به هیچ عنوان اجباری نبوده است، گفت: "هیچ ضرورتی برای محدود کردن غربالگری وجود ندارد".

با گسترش روش های پیشرفته آزمایشگاهی و افزایش کیفیت و دقت در سونوگرافی، دست پزشکان و خانواده بازگذاشته شده است که از تولد نوزادان ناهنجار پیشگیری شود. این دستاورد عظیم بشریت از سوی برخی از نمایندگان مجلس زیر پرسش رفته است.

شاید برای بیشتر مسئولان کشوری غیر پزشک، مفهوم و هدف از غربالگری مادران چندان روشن نباشد، وگرنه چه کسی از آگاهی از سلامت کودک آینده خود ناراحت می شود؟ هدف از تشخیص پیش از تولد، تنها اجازه ختم بارداری در زمان یافتن ناهنجاری در جنین نیست. بلکه تشخیص پیش از تولد، گزینه های آگاهانه را پیش روی والدین قرار می دهد. روشن است که بیماری های ژنتیکی (همانند ناهنجاری های کروموزومی، کاستی های ژنی و آسیب رویان) قابل درمان اساسی نیستند، بدین روی باید از روش های پیشگیری استفاده شود. بهترین روش پیشگیری هم شناخت کاستی های رویان پیش از تولد است.

پایه ی این کار ارزشمند، از سال ۱۳۶۵ در ایران با دکتر فرهود و همکاران گذاشته شده است. از آن سال به بعد و با گسترش روش های غیرتهاجمی در این زمینه در ایران همگام با کشورهای پیشرفته ی جهان، بیشترین پیشگیری از زایش نوزادان ناهنجار انجام گرفته است.